



**Proves d'accés a cicles formatius de grau superior de formació professional inicial,
d'ensenyaments d'arts plàstiques i disseny, i d'ensenyaments esportius 2013**

Geografia
Sèrie 2

**SOLUCIONS,
CRITERIS DE CORRECCIÓ
I PUNTUACIÓ**

INSTRUCCIONS

La prova consta de dos exercicis:

- **Part obligatòria: Exercici 1.**
- **Part optativa: Exercici 2. En aquest exercici heu de triar UNA de les dues opcions, A o B. En cas que respongueu a les dues opcions, s'entendrà que heu escollit l'opció A.**

Exercici 1

[5 punts]

Llegiu el text següent i responeu a les qüestions que hi ha a continuació.

TORNA EL FOC

L'incendi declarat ahir a l'Alt Empordà, amb milers d'hectàrees arrasades en poques hores, es va convertir a la nit en el pitjor de l'any a Catalunya. Les negres previsions després de l'arrencada de la temporada, amb 3.000 hectàrees devastades en el foc de Rasquera, s'han acabat confirmant.

El sinistre de l'Empordà té un impacte molt superior al dels incendis forestals més recents. L'escassa humitat i la forta tramuntana han alimentat la virulència de les flames i han impedit l'activitat normal dels mitjans aeris d'extinció.

De moment, plantejar la causa de les flames és únicament una forma de donar curs a les especulacions. La pregunta que hem de traslladar a les administracions és si realment s'ha fet prou en les tasques de prevenció, com la gestió dels boscos i l'aprofitament del sòl, i en la vigilància del compliment de les normes, que alguns ciutadans se salten abans i durant els incendis.

La Generalitat ha tancat alguns parcs de bombers i ha reduït la plantilla d'agents forestals. Poques setmanes després de prendre aquestes mesures, Interior va admetre que les pluges havien suposat una treva però que els motius d'alerta seguien presents. Els boscos arrossequen encara les conseqüències de la manca de cura després dels episodis meteorològics adversos dels últims anys. Així, les zones forestals s'han convertit en un perillós polvorí.

Adaptació feta a partir del text publicat a
El Periódico de Catalunya (23 juliol 2012)

1. Resumiu les idees principals del text.

[1 punt]

L'incendi declarat a l'Alt Empordà el 22 de juliol de 2012 es va convertir en poques hores en el més devastador de l'estiu a causa de l'escassa humitat i la forta tramuntana, que va estendre ràpidament el foc i, alhora, va dificultar les tasques d'extinció aèries. Caldria plantejar-se si les administracions han fet prou en política preventiva, ja que la reducció del nombre de bombers i agents forestals i la manca de neteja dels boscos després de diversos temporals, feien preveure la catàstrofe natural que només les pluges podien evitar.

2. Definiu *biodiversitat*, *risc natural* i *risc antròpic*.

[1,5 punts]

Biodiversitat: Varietat d'éssers vius que hi ha sobre la Terra, o sobre una regió determinada, com a resultat d'un procés natural de milers d'anys.

Risc natural: Possibilitat que es produeixi una circumstància desfavorable provocada inicialment per fenòmens naturals.

Risc antròpic: Possibilitat que es produeixi una circumstància desfavorable provocada inicialment per fenòmens humans, o per l'agreujament de fenòmens naturals a causa de factors humans.

3. Expliqueu quins són els principals riscos ambientals a Catalunya. Indiqueu-ne les causes i les principals conseqüències. Assenyaleu què es pot fer per evitar-los i per minimitzar-ne l'impacte.

[2,5 punts]

Les persones aspirants han de respondre que els principals riscos ambientals a Catalunya són els incendis i els aiguats. Tots dos fenòmens estan estretament relacionats amb el clima mediterrani i les condicions meteorològiques que el caracteritzen: fortes pluges que poden arribar a ser torrencials a la primavera i, sobretot, a la tardor, i estius secs i calorosos.

El bosc mediterrani, amb matolls i molt sotabosc llenyós i de pi, es veu més afectat pels incendis que d'altres perquè està ben airejat, té poca humitat i, a l'estiu, es troba sotmès a temperatures elevades. Les conseqüències dels incendis són, entre d'altres, la pèrdua de coberta vegetal i de biodiversitat, la degradació del paisatge, l'emissió de CO₂ a l'atmosfera, les pèrdues humanes i econòmiques, etcètera.

Els aiguats de forta intensitat i concentrats en poc temps provoquen crescudes ràpides de rius, torrents i rieres, de manera que l'aigua es desborda i provoca inundacions. Les conseqüències dels aiguats són: la inundació de carrers i habitatges, els talls de carreteres, la dificultat per a circular, els accidents, l'arrossegament de cotxes, l'aturada dels subministraments, la destrucció de les platges, les pèrdues humanes i econòmiques, etcètera.

Les persones aspirants també han d'assenyalar que tot i que els incendis forestals són riscos naturals, també es poden considerar riscos antròpics, perquè gairebé tots els focs són el resultat de l'acció humana, bé per imprudència o deixadesa, bé per haver estat provocats.

A més dels incendis i els aiguats, les persones aspirants poden esmentar altres riscos ambientals: nevades, pedregades i temporals de vent (lligats a les condicions meteorològiques), o bé esllavissaments, allaus, terratrèmols o sismes (lligats a les condicions geològiques).

Les persones aspirants han d'indicar que la solució als riscos ambientals és dur a terme una política preventiva: gestió i neteja de boscos, regulació del cabal dels rius, mesures de predicció de riscos, d'intervenció immediata (si el problema s'arribés a produir) i de recuperació posterior, campanyes de sensibilització ciutadana, etc. Per tal de prevenir i minimitzar els possibles efectes dels riscos ambientals des de l'Administració catalana s'han desenvolupat diversos plans especials específics (INUNCAT, NEUCAT, SISMICAT, INFOCAT).

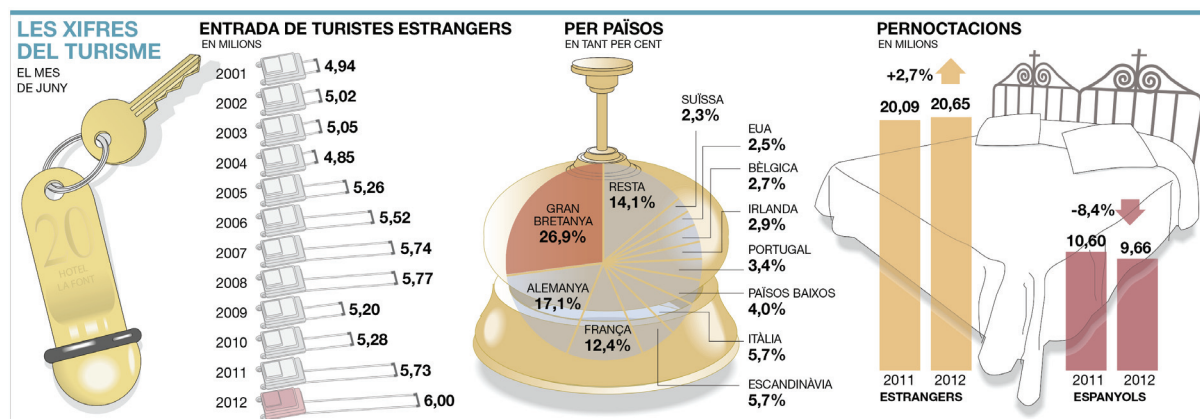
Exercici 2

[5 punts]

OPCIÓ A

Observeu atentament la imatge següent, que consta de tres gràfics, i responeu a les qüestions que hi ha a continuació.

EL TURISME INTERNACIONAL A ESPANYA (JUNY 2012)



FONT: Instituto de Estudios Turísticos; publicat a *El Periódico de Catalunya* (24 juliol 2012)

1. Descriviu la informació que apareix en els gràfics.

[1 punt]

La imatge conté diferents tipus de gràfics que mostren les xifres del turisme a Espanya el mes de juny del 2012.

El primer diagrama de barres per l'esquerra mostra l'entrada de turistes estrangers a Espanya el mes de juny des de l'any 2001 a l'any 2012. Les xifres mostren que el nombre de turistes ha anat augmentant gairebé ininterrompudament (amb l'excepció dels anys 2004 i 2009) i ha assolit la xifra màxima de 6.000.000 l'any 2012.

El diagrama de sectors mostra la procedència dels turistes estrangers que visiten Espanya: més del 50% provenen de la Gran Bretanya, Alemanya i França.

El darrer diagrama de barres mostra el nombre de pernoctacions (en milions) de turistes estrangers i espanyols el mes de juny dels anys 2011 i 2012. El nombre de pernoctacions de turistes estrangers augmenta mentre que el de turistes espanyols disminueix.

2. Definiu *turisme urbà* i *turisme de sol i platja*. Expliqueu per què, malgrat l'increment de visitants estrangers, Espanya experimenta un descens en el nombre de pernотacions l'any 2012.

[1,5 punts]

Turisme urbà: Modalitat de turisme que es practica a les ciutats. En funció de les activitats turístiques predominants, es pot subdividir en diverses tipologies (profesional o de negocis, cultural, recreatiu, etcètera).

Turisme de sol i platja: Modalitat de turisme de masses que es practica a les zones costaneres, on abunden les infraestructures hoteleres i turístiques, amb l'objectiu de gaudir del sol i el mar durant la major part del dia, i, a la nit, de l'àmplia oferta d'oci nocturn.

El descens del nombre de pernотacions, malgrat l'augment del nombre de visitants estrangers, és el resultat del descens del turisme nacional a causa de la crisi.

3. Feu una breu exposició sobre el turisme internacional a Espanya (importància econòmica del turisme, posició d'Espanya com a potència turística mundial, tipus de turisme predominant, principals zones turístiques, països de procedència dels turistes estrangers, impacte mediambiental, etcètera).

[2,5 punts]

Les persones aspirants han d'assenyalar la gran importància que té l'activitat turística per a l'economia espanyola. Espanya, tant pel que fa al nombre de visitants que rep com pel volum d'ingressos que aquests visitants aporten, se situa entre les cinc primeres potències mundials. Aquesta activitat genera una gran quantitat de llocs de treball (encara que sovint eventuals) en molts altres sectors i, per tant, actua com a motor de l'economia del país. El turisme de sol i platja, que acostuma a estar organitzat per operadors turístics, és el més practicat al territori espanyol. Aquest tipus de turisme, per les seves característiques (alt grau de concentració territorial, desplaçaments massius, estacionalitat), no és gens respectuós amb el medi ambient.

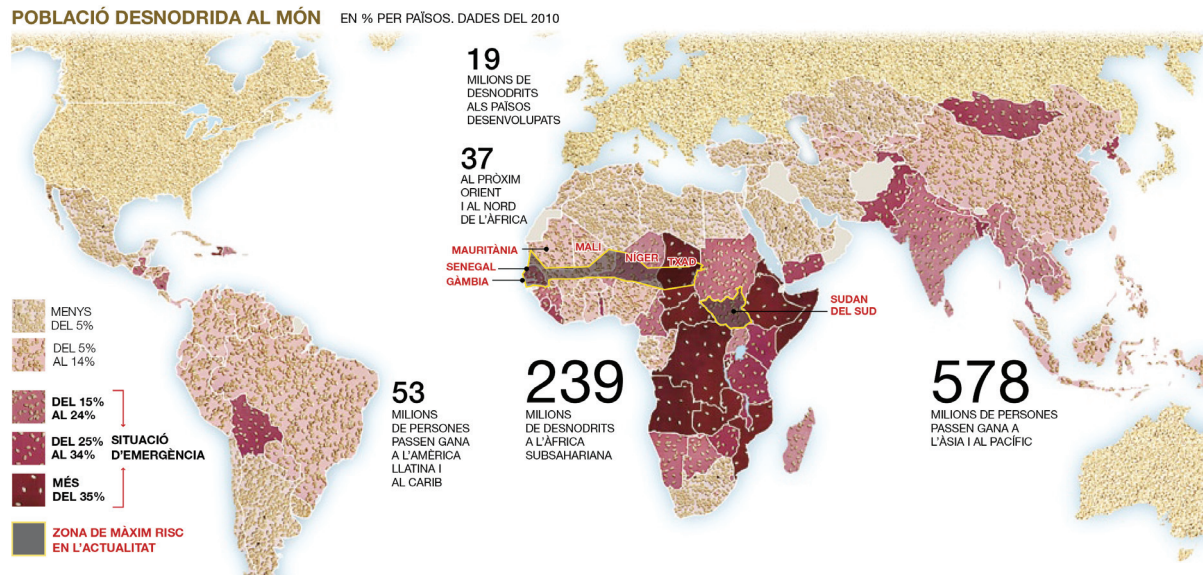
Les persones aspirants han d'assenyalar els problemes mediambientals que provoca l'activitat turística, entre d'altres:

- l'increment de residus urbans,
- la urbanització del litoral,
- la contaminació de les aigües,
- la reducció de l'extensió dels ecosistemes,
- la pèrdua de qualitat del paisatge.

Els turistes que visiten Espanya provenen majorment d'altres països d'Europa occidental (Regne Unit, Alemanya i França) i viatgen preferentment a Catalunya (on darrerament s'ha experimentat un augment important del turisme rus), les Illes Balears, les Illes Canàries i altres zones del litoral mediterrani. També té un volum de visitants estrangers important la Comunitat de Madrid, que atrau un tipus de turisme urbà i cultural.

OPCIÓ B

Observeu atentament el mapa següent i responeu a les qüestions que hi ha a continuació.



Gràfic: Cristina Claverol

FONT: FAO; publicat a *El Periódico de Catalunya* (10 agost 2012)

1. Descriviu la informació que apareix en el mapa.

[1 punt]

És un planisferi temàtic que mostra el percentatge de població desnodrida per països l'any 2010 mitjançant una gamma de colors que marquen els diferents intervals. També mostra els milions de persones desnodrides per zones o regions mundials (els països desenvolupats, el Pròxim Orient i el nord d'Àfrica, l'Amèrica Llatina i el Carib, Àsia i el Pacífic, l'Àfrica subsahariana) que, en total, sumen 926 milions de persones.

La major part dels països de l'Àfrica subsahariana es troben en situació d'emergència: la proporció de població desnodrida oscil·la entre el 15% i el 35%. Les zones de màxim risc es troben a Mauritània, el Senegal, Gàmbia, Mali, el Níger, el Txad i Sudan del Sud.

Molts països asiàtics també es troben en situació d'emergència (Bangladesh, Pakistan, Corea del Nord, l'Índia, Mongòlia, Birmània, Tailàndia, etc.). Amèrica Llatina i el Carib, Bolívia, Guatemala, Nicaragua i Haití es troben també en situació d'emergència.

Entre l'Àfrica subsahariana i la zona d'Àsia i el Pacífic hi ha més de 800 milions de persones que passen gana.

En canvi a Europa, l'Amèrica del Nord i Oceania no hi ha cap país en situació de risc, però als països desenvolupats també hi ha gent que passa gana: en total, al món ric hi ha 19 milions de persones desnodrides.

2. Definiu *intercanvi desigual*, *comerç just* i *Quart Món*.

[1,5 punts]

Intercanvi desigual: Modalitat de comerç que es produeix entre els països rics i els països pobres. Els països pobres exporten matèries primeres i manufactures simples a preus molt baixos, i importen manufactures d'alt valor i serveis a preus molt alts procedents del món desenvolupat.

Comerç just: Modalitat de comerç alternativa a l'intercanvi desigual promoguda generalment per organitzacions no governamentals que consisteix en la supressió dels intermediaris per a garantir que els agricultors dels països pobres percebin unes retribucions dignes a canvi del seu treball.

Quart Món: Bosses de pobresa que sorgeixen al bell mig de les ciutats dels països desenvolupats.

3. Assenyaleu les característiques principals dels països rics o centrals i dels països pobres o perifèrics, i expliqueu les relacions jerarquitzaes que caracteritzen el món global.

[2,5 punts]

Les persones aspirants han d'assenyalar, entre altres característiques possibles, que els països centrals controlen el comerç i la tecnologia, mantenen nivells alts de productivitat, tenen economies diversificades i gaudeixen d'ingressos força elevats. Els països centrals mantenen una situació de domini i explotació sobre altres regions que es perpetua a través de fórmules de dependència financera, comercial i cultural.

En canvi, els països perifèrics tenen economies poc complexes, amb nivells baixos de productivitat, una base agrària i un desenvolupament industrial escàs o incipient. Les seves relacions comercials amb l'exterior són dependents i desavantajoses.

Les relacions comercials desiguals entre centre i perifèria, o països rics i països pobres, agreugen el deute extern dels països perifèrics i els situa en una situació d'indefensió difícil de trencar.

Els països perifèrics són bàsicament els països de l'Àfrica subsahariana, amb un creixement de la població elevat i un nivell de vida baix.

Les persones aspirants també poden respondre a aquesta pregunta comparant diferents indicadors econòmics o de benestar social en els dos tipus de països o territoris: taxa de mortalitat infantil, salut reproductiva, taxa de natalitat, índex de desenvolupament humà, índex sintètic de fecunditat, deute exterior, accés a Internet, accés a la sanitat i a l'educació, alimentació, esperança de vida, etcètera.

